



# HORSKÁ NAUČNÁ STEZKA POTŮČKY

## GEBIRGSLEHRPFAD POTŮČKY

13



10,7 km  
790 m n.m.

► Horské louky



### Osada Stráň / Ortschaft Stráň (Ziegenschacht)

#### 13 Osada Stráň

Osada Stráň obce Potůčky leží v malebném údolí Kozího potoka, který pramení na úpatí Blatenského kopce těsně pod Horní Blatnou a ústí v Potůčkách do říčky Černá. Český název osady se začal používat až v roce 1948, do té doby se jmenovala Ziegenschacht, česky doslova Kozí šachta.

Tento název dostala víska podle staré pověsti proto, že tu kdysi koza při pastvě vyhrabala cínovou rudu. Možné však spíše je, že název vznikl zkomolením slova Zinnschacht – cínová šachta. U zrodu osídlení v prostoru Stráně totiž stálo nepochybně právě rýžování a později i hlubinná těžba cínovce, která zde začala už před založením Horní Blatné, pod níž po vzniku města Stráň spadala. Nejznámějším zdejším důlním dílem byl důl „Dorota“, v němž těžba skončila na konci 18. století. Dodnes je v jeho prostoru patrná velká zalesněná prohlubeň (pinka) nacházející se zhruba 150 m od této zastávky.

Po třicetileté válce začala těžba rud upadat a postupně jako zdroj obživy převládaly tradiční krušnohorské výroby (paličkování krajek, po půlce 19. století šití rukavic), v řadě domů byla rozšířena také výroba železných lžic. Poté, co koncem 19. století vyrostlo v Potůčkách několik továren (slévárna, papírna, brusárna aj), chodili lidé ze Stráně za prací i sem, popřípadě docházeli až do Saska.

Už od roku 1820 byla ve Stráni putovní škola, první školní místnost byla v domě č. 6. Do té doby chodily děti do školy v Horní Blatné, od roku 1823 pak do nové školy v Potůčkách. V roce 1930 žilo v osadě 212 lidí ve 26 domech roztroušených kolem potoka a zejména ve stráni na jeho pravém břehu. Po válce byla většina zdejších obyvatel odsunuta, z původních domů se dodneška dochovala zhruba třetina, které slouží převážně k rekreačnímu bydlení.



Schmuckův hostinec, který stával v horní části Stráně poblíž Železné cesty (kolem roku 1910), v roce 1907 zde byl založen dobrovolný hasičský sbor obce Potůčky. Schmucks Gasthaus, das im oberen Teil von Ziegenschacht am Eisensteinweg stand, um 1910. 1907 wurde hier die Freiwillige Feuerwehr der Gemeinde Potůčky gegründet.

#### 13 Ortschaft Stráň (Ziegenschacht)

Die Ortschaft Stráň, ein Ortsteil der Gemeinde Potůčky (Breitenbach), liegt im malerischen Tal des Baches Kozí (Ziegenbach), der am Fuß des Plattenbergs knapp unterhalb der Bergstadt Platten entspringt und in Breitenbach in den Fluss Černá (Schwarzwasser) mündet. Der tschechische Name der Siedlung wurde erst 1948 verwendet, bis dahin hieß sie Ziegenschacht.

Einer alten Legende zufolge erhielt das Dorf seinen Namen, weil eine Ziege dort auf der Weide Zinnerz ausgrub. Es ist jedoch eher möglich, dass der Name aus einer Verfälschung des Wortes Zinnschacht entstand. Die Entstehung der Siedlung ist zweifellos auf den Zinnwaschbetrieb und späteren Zinnabbau zurückzuführen, der hier bereits vor der Gründung der Bergstadt Platten begann, unter deren Herrschaft Ziegenschacht nach der Stadtgründung fiel. Das bekannteste örtliche Bergwerk war die Dorothea-Zeche, die Ende des 18. Jahrhunderts stillgelegt wurde. Im Bereich dieser Zeche befindet sich bis heute eine große bewaldete Pinge, die etwa 150 m von dieser Station entfernt ist.

Nach dem Dreißigjährigen Krieg begann der Erzbergbau an Bedeutung zu verlieren und das traditionelle erzgebirgische Handwerk setzte sich nach und nach als Lebensunterhalt durch (Spitzenklöppelei, ab der Mitte des 19. Jahrhunderts das Nähen von Handschuhen), auch die Herstellung von Eisenlöffeln war in vielen Häusern weit verbreitet. Nach dem Ende des 19. Jahrhunderts entstanden in Breitenbach eine Reihe von Fabriken (Gießerei, Papierfabrik, Schleiferei usw.), wo viele Menschen aus Ziegenschacht arbeiteten. Einige verdienten ihren Lebensunterhalt auch in Sachsen.

In Ziegenschacht gab es seit 1820 eine Wanderschule. Der erste Schulraum befand sich im Haus Nr. 6. Bis dahin gingen die Kinder in die Bergstadt Platten zur Schule, ab 1823 in eine neue Schule in Breitenbach. Im Jahr 1930 lebten in der Siedlung 212 Menschen in 26 Häusern, die rund um den Bach und insbesondere am Hang seines rechten Ufers verstreut waren. Nach dem Krieg wurde der Großteil der Ortsbewohner vertrieben. Bis heute blieben etwa ein Drittel der ursprünglichen Häuser erhalten, die überwiegend als Wochenend- und Ferienhäuser genutzt werden.



Pohled na Stráň z Hamerského vrchu nad Potůčky kolem roku 1910, uprostřed údolí Kozího potoka. Ziegenschacht von Norden (vom Hammerberg oberhalb von Potůčky) um 1910, in der Mitte Tal des Ziegenbachs.



Pohled na Stráň z Hamerského vrchu v roce 1939, v pozadí Blatenský vrch s rozhlednou. Ziegenschacht vom Hammerberg im Jahr 1939, im Hintergrund der Plattenberg mit dem Aussichtsturm.



Spodní část Stráně, uprostřed dům č. 6, vedle něj stojí mohutný památný strom – Maxův klen u Kozího potoka s obvodem kmene 506 cm, výškou 27 m a odhadovaným stářím 150 let (foto: Michal Urban). Der untere Teil von Ziegenschacht, in der Mitte das Haus Nr. 6, daneben steht ein monumentaler Baum, der Max-Ahorn am Ziegenbach, mit einem Stammumfang von 506 cm, einer Höhe von 27 m und einem geschätzten Alter von 150 Jahren.



Údolí Kozího potoka nad pinkou dolu Dorota (foto: Michal Urban). Das Ziegenbachtal oberhalb der Pinge der Dorothea-Zeche (Foto: Michal Urban).

